

elkerülhetetlennek látszik. Churchill az erős kéz politikáját vallja Chamberlainnel szemben és Anglia pozícióját az erélyes diplomáciai fellépéssel látja megmenthetőnek. Számos jel mutatja, hogy Eden külügyminiszter és Chamberlain között is egyre távolabb az ellentét. Az angol politika gyanakvással kíséri Chamberlaint, akit azzal gyanúsítanak, hogy plutokrata érdekből áldozatul dobja Anglia kelet- és középeurópai érdekeit és kész behódolni a hitleri koncepciónak — szabadkezet ad Németországnak Bécsről Varsóig, csak hogy ezáltal a kékét megmentse. Az angol parlamentben például ilyen interpelláció hangzott el 1937 december végén: igaz-e, hogy Hitler szabad kezet kapott Ausztriában és Csehszlovákiában, ezzel szemben hat évig minden más akciótól tartózkodik. A konzervatív pártban Churchill befolyása még nem elég erős Chamberlain békepolitikájának ellensúlyozására, de nem titkolja, hogy nem bízik ebben a kiegészítő taktikában és Angliának tisztázni kell az európai helyzetet. Csaknem három év telik azonban még el, amíg Churchill uralomra jut, de ekkor már a világháború kellős közepén állunk.

Ez tehát Európa politikai arculata 1938 elején, amikor az események dühöngőbb erővel kezdenek ismét megindulni és bekövetkezik azoknak a láncolata, amelyek megcélzották 1939 szeptemberét: a háború megindítását. Előbb uralomra jut a nemzeti szocializmus is — ha árcsozva bár — Ausztriában, majd Hitler bevonul Ausztriába, következik a müncheni döntés, amely a szudeti területeket lecsatolta Csehszlovákiáról, aztán az első bécsi döntés a magyar Felvidék visszacsatolásáról, Benes lemondása és menekülése, a németek Prágában és a cseh-morva protektorátus megteremtése, a memeli kérdés megoldása, szóval olyan eseményláncolat, amely a maga idejében új és új szenzációként verte fel a világot, amire azonban ma már alig emlékszünk, pedig még öt év sem telt el azóta. Ezekkel kezdődött meg a második világháború, ami most negyedik évfordulójához érkezett és ezeknek főmör elbeszélését adja jelen cikksorozatunk.

(Folytatjuk.)

3 szobás belvárosi, régibéni összkonfortos

Lakásomat

elcserélném 2-3 vagy 4 szobás budapesti lakással. Ajánlatokat „Azonnal is lehet” jellegre a kiadóhivatalba kérem.

A Szegedi Gyorsíró és Gépíróiskolában (Feketesas utca 21. szám)

beiratkozások új kezdő, haladó

tanfolyamokra

megkezdődtek. Enn. sz. 3188/1942-43.

Szegedi prádés kocsisok

VII. (A Délmagyarország munkatársától) Mikos János gróf, a volt szombathelyi püspök, már a véreben magával hozta a gazdasági érzéket, főleg a szép lovat szerette s maga gondolkodott az új beszerzések elsőrendűségéről. Ahogyan kopott reverendában heleven át turkált olasz régiségkereskedők lomtarában, ha elhagyott sarkokban felfedezhetett valami becses ritkaságot, épp úgy nem átalított eljárni vásárokról, hogy éles szeme felfedezze a megfelelő lovat.

Volt a természetében egy kis különködés és volt egy homokfutója, amelybe nem egymás mellé fogatta be a két lovat, hanem egymás elé. Ehhez képest volt már a kocsi is megszerkesztve.

Hát ez egy kissé furesa volt Szombathelyen, amely végtére mégis csak vidéki város, legyen bármily értékes a történelmi múltja. Kis városban az emberek sok mindenben fennakadnak, amihez semmi közük, szeretnek eszmét cserélni akkor is, ha egyik cseretárs sem jár vele jól, hát kilettyeltek itt is. A főváros más. Ott ha fel is tűnik valami szokatlan, akkora a területe, meg a népessége, hogy nyomban elenyészik parányokra s már a szomszédos utcák is más és más érdeklődő, szinte társadalmi rendhez tartoznak.

Valaki aztán szóba hozta a különös fogatot Csernoch János akkori hercegprímás előtt. Csak úgy mondta, ártatlan téma billentyűjéhez nyulva, a nagyon okos főpap mégis megérezte az élett.

— Ne törődjenek vele, alkalomadtán, majd elintézem közmegegyezésre a dolgot.

Találkozván aztán, megbeszéltek a szükséges ügyeket, áttértek más témára s hirtelen azt mondja a legkövetlenebb csevegő, a hercegprímás.

— Szeretted-e még a lovakat Jánoskám?

— Hát nem lehet azt nem szeretni, a világ legremekebb állatja a ló.

— Hallom, milyen furesa ötlettel fogatod be őket a homokfutódba. Nem egymás mellé, hanem hosszában, egymás elé.

— Olyan mindegy az, kérlek alázattal, ha így vannak, ha úgy.

— Dehogyan mindegy, már hogy volna az. Jánoskám? Az is mindegy neked, ha így mondod, hogy dominus vobiscum, rendesen összeérő két kézzel, vagy úgy, hogy a balkezéd ujjai jobb csuklóhoz érnek?

Aztól kezdve meg is szűnt a különös fogat.

Az egészet pedig azért mondtuk el, mert a Mikos püspök kitalálása nem új dolog. Megcsinálta azt a századfordulón Brauswetter Ottó szegedi óragyáros is, a különködésben nem éppen utolsó legény, sokáig vidám aranyifjú, aki a világháborúban azzal tette magát nevezetessé, hogy megkontremálta a svájci frankot. El is vérzett rajta.

Ő fogta be a gumirádlisába — egyébként az övé volt az első gumirádlis Szegeden — ebben a formában a lovakat. Aztán mulatott rajta, hogy megállanak az emberek, bámulják. Megismerkedésünk is úgy történt, hogy az utcán hozzám lépett, magyarázta meg, miért választom el a hajamat a fejem jobb oldalán, mikor azt balról szokás elválasztani? (Milyen szívesen választanám ma akárhol is!)

Apró kis szegedi adat, de fel kellett jegyeznem az utókor számára a Spingli becenevű Brauswetter Ottó lovait is.

— Egészen régi kocsisokról tudnak-e valamit? — kérdezem a vendégeimet.

— Tudok a Hódó Istvánról, válasszol Somogyi András bácsi. Ő vitte a

Ferenc Józsefet, mikor nálunk járt. Akkor lett Királyhalom, a Wolfordéknál volt az ebéd. A gyerekek pedig zsákba szaladtak, ilyen vicceket csináltak.

— Híres ember volt a Hódó?

— Hát az nagyon egy híres. Grótát húzott az első ló hátára s az usztorral pontosan odavágott, hogy nyoma se maradt a fehérségnek. Nem tudom a nevét, hogy hívják az ilyen, de ellenőrzött kellett mindig melléje tenni a bakra, hogy be ne rugjon. Munk csak olyan selejtesek vagyunk hozzá képest, a régiak nagyon híresek voltak.

— András bácsi honnan került a városba?

— A Littenbergertől. Az nagy zsidó ur volt, a Backnál is erősebb.

Hát rendben van, megszolgáltak becsülettel, gondoskodtak az ellátásukról, de ez még nem elég. Sok nagy urat hordoztak, érdekel hát mint emberi motívum a borra való.

— Volt-e benne részük?

Azt feleli Tóth-Buzder, akinek valami nemesi-féle: a nevében a Tóth:

— Nagyrak nem adnak borra való. Kicsit szégyellenek adni, a nagyot sokallják.

Majdnem mindenkinek van esete arról, hogy mennyi baj volt a hazatéréssel. Az ugynevezett „lóerő” nem kitalált fogalom, a kocsis gondviselője az állatjának, kiméli, ajnározza, tudja, hogy mekkora a teljesítőképessége, hát nem engedni leromlani, pláne könnyelműen rontani.

Mikor aztán fogatot adtak valakinek, megszabták a használati időt is, ekkor és ekkor itthon kell lenni.

— Nem a főintéző ur szabja meg, hogy meddig mulassak! — vágta oda némelyik képzelet hatalmasság.

Néha éppenséggel valamelyik alatorvos berzenkedett.

— Most még elmegyünk erre, meg erre.

— Nem lehet, felelte a parádés, hiszen így is 32 kilométeres ut áll előttünk. Nem bírják a lovak.

— En jobban tudom!

— Nekem pedig felelnem kell a lóért!

Egyszer egy ilyen helvi hatalmaság, aki igen kurta dicsőség verőfényébe jutott, de a lovakkhoz való tudományban még a megkezdéséhez sem érkezett el, — kocsiért kért a tanyai utra. A városi istálló épp aznap sok komoly, hivatalos, igényt volt kénytelen kielégíteni, megmondták hát itt is, hogy csak záros határidőre lehet a szó. A lovaknak alkonnyat után haza muszáj térniük, mert nagy munkatelljesítmény előtt állanak a következő napon.

— Ne tessék hát zokon venni, de nem cselekedhetünk másképp.

— Természetesen itthon leszünk.

A tanyán disznótör volt, a jelzett kiváló alkalom csábította ki nevezetett a helyszíni szemlélő. Az ételek zsírosak volt, a töltött káposztát úgy elborították a malackarmonádlik, mint csipkés szemfedő a halottat, az ujjor megtűszítette a füleket, már egyszer beszélt mindenki, hadonásztak, okosabbak voltak a világ bölcseséinél, amikor öreg Buzder beszélt.

— Instálom, mennünk kell, mert nem érkezünk idejében haza.

— Várjon!

Öt perc múlva megint beüzent Buzder.

— Az a parancsom, hogy percre érjek haza.

— Nekem nem parancsol senki.

Hát nem egész így volt, de mondanak néha jókedvűben az emberek olyasmit, amit a politika tulfinomozottan nem helytálló-nak nevez. Buz-

der megpróbálkozott harmadszor is s mikor immár gorombaság lett a válasz, szép csendesen megindította a lovakat Szeged irányában az utassá nélkül.

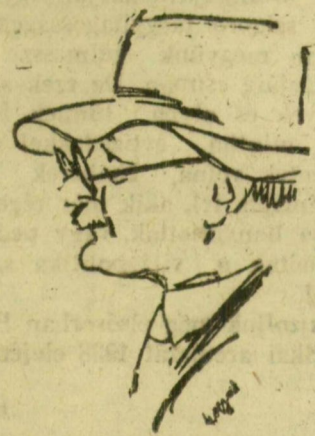
— Kiabáltak utánam, de én csak mentem, mert az volt a parancs, hogy haza kell érnem időben. A vendéget már nem kötötték ilyen pontosan a lelkemre.

Másnap bepanaszoltak Somogyi poigármester urnát, de ő nekem adott igazat, mert nem olyan ügy volt, hogy a város érdeke.

Öreg Sári pödör egyet a bajszán, elnéz a levegőbe s azt mondja:

— Nem is lehetett volna ezt akárkivel megtenni!

Ha ismernék a szereplőket, megértenék, milyen klasszikus kritika, emberismeret van ebben a mondásban!

Elfogyott a boruk, egyelőre azonban kell magunknak is hagyni a krónikázást. Azért találkozunk még, lévén szintén brancsbeli azon az alapon, hogy a feljebb való esztendőben voltam én is szép asszolyok kocsisa.

RENI RIPTER

FUTURA

GABONA FŐOSZTALY.

Vásárol búzát, rozsot, sör- és takarmányárpat, kukoricát, zabot, kölest és hajdinát.

OLAJOSMAG-OSZTALY.

Vásárolja az összes olajos magvakat, szerződéses alapon a legnagyobb kedvezményrel szervezi az olajos magvak termelését.

GYAPJU OSZTALY.

Az ország termelésének begyűjtését és elosztását végzi és az országos gyapjúárveréseket rendezi.

MAG-OSZTALY.

Takarmánymagvakat, hüvelyeseket, fűmagvakat vásárol és elad. Fenti magfélésekre előnyös termelési szerződéseket köt.

MAGTERMELESI OSZTALY.

Édesessillagfűrt, rajborsok, fahéj, bók, konyhakerti és virágmagvakat szerződéses alapon való termelésével foglalkozik.

RAKTAR ÉS SZARITÓÜZEMEK.

OSZTALY.

Vetőmagtisztítás, gabona, tengeri és olajmagvak szárítása.

Szegedi kirendeltség:
Széchenyi-tér 12.
(Uj Népbank-ház)

Telefon: 33-77. és 33-78.